

JONAS

HEDEN

Ze zeggen dat als je de dood in de ogen kijkt, je hele leven aan je voorbijtrekt. Dat van mij is net zestien jaar gaande en aan de eerste vier heb ik geen herinnering. En daarbij: er klopt geen zak van.

Het is meer een moment van verstarring dat geen besef kent. Van iets ervaren wat te groot en te onbegrijpelijk is om te bevatten. Dat wat zich voor je ogen afspeelt en om je heen gebeurt niet kan. Niet echt is. Als een aflevering van *Star Trek* of zo. Mijn hoofd is even volkomen leeg.

De enorme dreun komt een fractie van een seconde voordat ik mensen letterlijk voor mijn ogen weggeblazen zie worden. Alsof het veertjes in een plotselinge rukwind zijn. Romp eerst en de ledematen er als hulpeloos wapperende stengels achteraan. De verbazing, schrik en angst op het gezicht en in de ogen. Met monden die woordeloos zijn opengesperd.

Ik trek de hand die ik vastheb met een ruk omlaag en duik zonder na te denken boven op haar. En dat terwijl ik normaal gesproken eerst goed nadenk over wat ik doe. Blijkbaar doe ik dat dus niet als het er echt op aankomt.

Om ons heen lijkt het te regenen en te hagelen tegelijk. Ik knijp mijn ogen stijf dicht en mijn maag keert zich letterlijk om

als ik besef wat het is. Wat er op mijn rug terechtkomt. Het kan niet waar zijn en tegelijk voelt het maar al te afschuwelijk echt.

De druk op mijn hoofd is verschrikkelijk. Druk die naar binnen wil, maar niet kan.

Implosie.

Het is het enige woord dat in me opkomt en ik zie er het gezicht bij van meneer Van der Vegte, docent natuurkunde, tijdens zijn uitleg over drukverschillen. Waarom ik in deze situatie aan het woord en de docent denk weet ik niet, maar het vormt een absurde waarheid die tegen mijn schedel perst waarvan de naden het bijna begeven.

Nog nooit heb ik zo'n allesoverheersende pijn in mijn kop gevoeld. Het onmogelijke wordt samengeperst, terwijl er binnen geen ruimte gemaakt kán worden. Er is gewoon geen ruimte.

Net zo plotseling als de druk gekomen is, is die ook weer verdwenen. Als een soort schokgolf verplaatst hij zich bij me vandaan. Pas dan komt er geluid voor terug. Gekrijs, geschreeuw, gehuil en gejammer. Het bereikt mijn oren in onregelmatige vlagen die steeds luider worden. Alsof het leven dat even lamgelegd was in al zijn afschuw weer op gang komt.

Als ik iets weet, dan is het dat ik wil leven. Óverleven. De drang ernaar is gigantisch. Nog meer dan mijn longen om zuurstof schreeuwen. En dat doen ze, terwijl ik alleen maar kan hoesten door het stof.

Ze beweegt. Onder me.

En terwijl om ons heen de chaos pas echt losbarst en het gegil en de paniek aanzwellen, kijk ik op. Recht in zijn blauwe ogen. Behalve schrik zie ik iets anders.

Vastberadenheid.

Vastbeslotenheid.

En haat.

Meer dan ik ooit heb gezien.

Zijn hand omklemt een veel kleinere, terwijl hij op zijn knieën omhoogkomt en zonder iets te zeggen met zijn ogen in een bepaalde richting gebaart. Ik volg zijn blik en zie het ook. Midden in de totale wanorde en het over elkaar heen vallen van bebloede mensen in hun radeloosheid en angst. Gehuld in het stof van de explosie en daarom misschien voor niet veel mensen zichtbaar. Maar de doorgang ligt er. En de afstand is niet ver.

Ook ik kom omhoog, haar hand nog in die van mij. Zo hevig trillend dat ze hem bijna losschudt. Ik klem mijn hand stevig om haar tere vingers tot ik het voel kraken en trek haar arm zowat uit de kom in een poging haar rechtop te sleuren. Tot twee keer glijdt ze weg op de inmiddels glibberige en vrijwel doorweekte vloer. Een vloer die een gevoel van schijnveiligheid oproept door zijn donkerrode kleur. Ik trek haar met me mee, in het geduw en getrek van de chaos van mensen die vluchten en mensen die op de grond liggen. Mensen van wie ik weet dat ik niet naar ze moet kijken. Niet alleen omdat er niet duidelijk is wat er van hen over is, maar ook omdat ik anders in de verleiding kom om te helpen.

En dus neger ik met een dichtgeknepen keel terwijl de rillingen over mijn rug lopen een hand die mijn broekspijp grijpt. Vingers die aan de stof van mijn spijkerbroek trekken. Ik geef een houterige ruk met mijn been en voel mijn broekspijp losschieten.

We zijn bijna bij de doorgang als ik tegen beter weten in nog eenmaal achteromkijk en een man zie. Gekleed in een camouflagebroek en een losvallend zwart overhemd. Net zo zwart als zijn baard en zijn ogen. In zijn hand heeft hij een mes. Wat ervan afdruipt... Ik wend mijn ogen af.

Pas dan zie ik dat hij achteloos met zijn voet tegen iets aanschopt. Mijn hart stopt met kloppen als ik me realiseer dat het

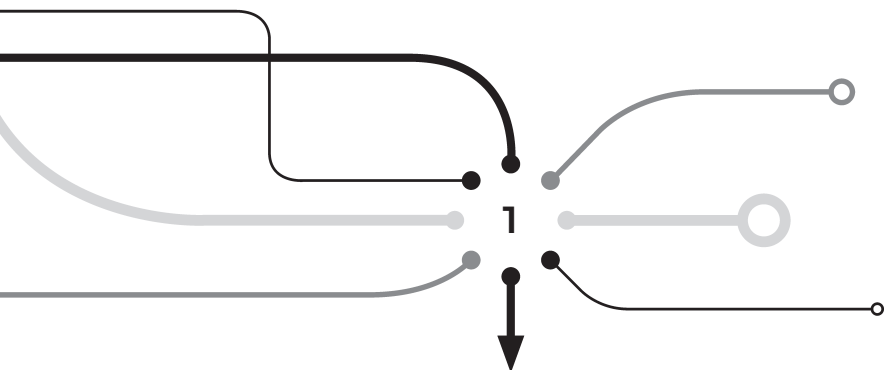
geen iets, maar een iemand is. Een iemand die niet meer beweegt.

De gil die naast me omhoogkomt, stuurt rillingen door me heen waarvan ik weet dat ik ze nooit meer zal vergeten. Instinctief trek ik haar hoofd in een beschermend en afgewend gebaar tegen mijn borst. Een stevige hand in mijn rug duwt ons vooruit. De schreeuw bereikt mijn oren in het donderende geraas van rennende mensen, geschreeuw en gehuil in doodsnood. 'Lópen!'

Struikelend, met haar tegen me aan gedrukt, bereiken we de rand. De hand geeft opnieuw een zet.

Terwijl we met zijn vieren in het donkere gat springen, sluit ik mijn ogen en doe ik een schietgebed van maar twee woorden, al heb ik geen idee aan wie ik het richt en wat ons daar wacht.

Bescherm ons.

NAIMA

DRIE DAGEN EERDER

Als ik mijn ogen opendoe, staar ik in de duisternis. Het duurt even voor ik weet waarvan ik wakker ben geworden. Zodra ik het piepende geluid van een vrachtwagen hoor die achteruitrijdt, weet ik dat me nog een keer lekker omdraaien geen zin heeft.

Ik ga op mijn rug liggen. De lamp aan het plafond wordt verlicht door het schijnsel van de koplampen als de vrachtwagen achteruit de weg op draait. Wonen naast een bedrijf voor verpakkingsmaterialen met onmenselijke werktijden gaat echt nooit wennen.

Wanneer ik op mijn zij rol komen de lichtgevende rode cijfers van mijn wekkerradio in zicht. Eén minuut voor vijf is geen tijd om op te staan, en normaal gesproken zou ik me ook echt nog eens omdraaien, maar vandaag moet ik om zes uur op school zijn. Voor de wekker mijn zusje wakker maakt, zet ik het schuifje van het alarm om.

Er beweegt niets in de vormeloze hoop beddengoed als ik zo zacht mogelijk opsta en mijn kleren van de stoel pak. Kaoutar is diep in slaap. Hoewel ze me gisteravond bijna heeft gesmeekt haar wakker te maken voor ik vertrek, doe ik het niet. Nadat ze vorige week ziek is geworden, was dit de eerste nacht waarin ze

niet een paar keer hoestend wakker werd.

Op de overloop kom ik papa tegen, die zijn werkkleding al aanheeft. Ik leg mijn wijsvinger tegen mijn lippen en doe eerst zachtjes de slaapkamerdeur dicht. Papa knikt en wijst naar de koffer. 'Ik neem hem mee naar beneden,' fluistert hij. 'Mama is al op. Wil je thee bij je *baghrir*?'

Ik knik ook en geef hem snel een kus op zijn voorhoofd terwijl hij bukt om de koffer te pakken. Zijn korte baard kriebelt even langs mijn wang wanneer hij weer omhoogkomt. 'Dank je wel dat je me brengt, papa.'

Met een glimlach komt hij omhoog. 'Moge Allah tevreden over je zijn, mijn Naima.'

Tien minuten later kom ik de keuken binnen. Ik stop mijn toiletspullen in de koffer die bij de achterdeur staat. Mijn vingers trillen. Ik klem mijn handen in elkaar om het tegen te gaan, net zoals ik mijn kiezen voor een moment op elkaar klem. Nauwelijks hoorbaar haal ik diep adem. Als ik me omdraai, ben ik mijn zenuwen weer de baas.

Papa zit al aan tafel en mama staat bij het fornuis. Haar donkere haren, met een enkele zilvergrijze ertussen, zitten in een eenvoudige vlecht. Hij komt tot halverwege haar rug.

Mama draait zich naar me om. 'Goedemorgen. Dat was vroeg opstaan zeker?'

'Ik was net voor de wekker wakker, maar ik heb ook niet zo goed geslapen,' beken ik.

'Zenuwachtig?' vraagt ze als ze de laatste duizendgatenpannenkoek op een bord laat glijden.

Ik haal alleen mijn schouders op, omdat ik mijn ouders niet wil laten weten hoe eng ik het vind. Dat ik tot minstens halfdrie wakker heb gelegen. Dat een deel van mij staat te springen om te gaan en een ander deel zo ver weg als maar mogelijk is onder

een bed weg wil kruipen. Dat ik zo misselijk ben dat ik niet weet of ik ook maar een hap van het ontbijt door mijn keel krijg. Maar als ik dat zeg, laten ze me zeker niet gaan. Ik kies voor de veiligste optie. ‘Een beetje spannend.’

‘Het gaat vast goed,’ zegt papa. De groeven om zijn mond zeggen me iets anders, maar ik denk dat hij mij net zomin wil laten weten dat hij zich zorgen maakt. Het rekening houden met en het sparen van elkaars gevoelens is iets wat we al meer dan twee jaar doen. Iedereen binnen dit gezin doet het, en nu is het een krampachtige gewoonte geworden. Over het hoe en waarom wil ik op dit moment niet verder nadenken. Niet nu. Niet vandaag. Niet deze week. Vóóral niet deze week.

Nadat papa een stuk uit de Koran heeft gelezen en het gebed heeft verricht, drink ik van mijn thee en doe wat honing op mijn pannenkoek. Het ontbijt verloopt zoals altijd in stilte. Gek, hoe stilte vroeger een andere betekenis had dan nu. We leven hier thuis in ‘voor’ en ‘na’. Je zou denken dat stilte altijd hetzelfde voelt, maar ik ben er inmiddels achter dat er meer soorten geluidloosheid bestaan dan ik wil kennen. Ik gebruik het moment dan ook maar om mijn gedachten hardnekkig de kant van een nog af te maken werkstuk voor maatschappijleer op te sturen.

Mama staat halverwege het ontbijt op en doet bij het aanrecht zelfgebakken kaneelbroodjes in een plastic zakje. Als ik ruik hoe vers ze zijn, besef ik dat ze al minstens een uur op is. *Lief*. Ik knijp even glimlachend in haar hand om haar te bedanken als ze weer naast me komt zitten.

Als de klok in de keuken halfzes slaat, doen papa en ik onze jassen aan. Mama slaat een omslagdoek om haar hoofd en schouders en loopt mee naar de tuin. Haar oude *babouches* die ze alleen voor om het huis gebruikt, maken geen geluid op het tegelpad.

Terwijl papa mijn koffer in de auto legt, omhels ik mama. Ik

zie aan haar vochtige ogen hoe moeilijk ze het vindt dat ik wegga en ze niet bij me in de buurt zal zijn. Als ik niet maak dat ik in de auto kom, laat ik zelf ook een paar tranen. Ik slik een brok in mijn keel weg. 'Niet huilen, mama. Over vierehalve dag ben ik er weer. *In-sha'Allah.*'

'In nog geen vijf dagen kan een compleet mensenleven veranderen of niet meer bestaan. Vervaagd zijn. Uitgewist. Dat weet je, Naima. Dat kan in minder dan een seconde.' Haar stem klinkt onvast.

'Ja, dat weet ik,' beaam ik, omdat ik niet anders kan. Dit was juist wat ik wilde voorkomen.

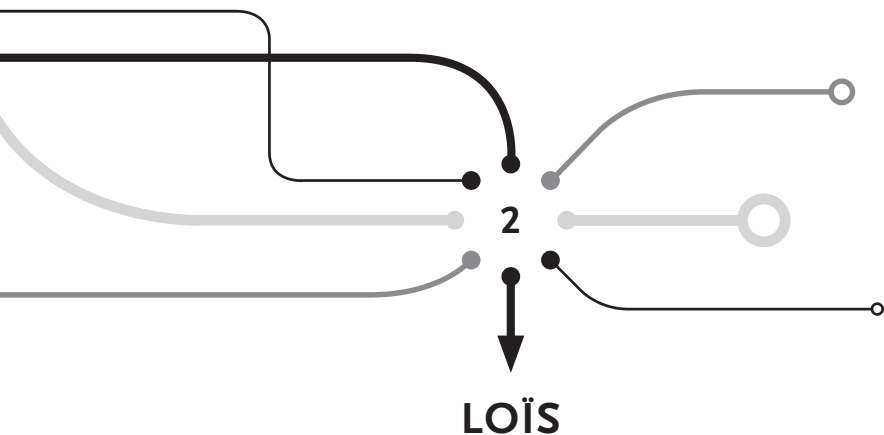
De pannenkoeken liggen ineens als een blok beton op mijn maag door de betekenis achter haar woorden. Door het verdriet dat vanuit het niets als een mes door mijn ziel snijdt. Ze heeft al zoveel te verduren gehad, en wat komt er nog?

Omdat ik verder niets weet te zeggen, omhels ik haar nog wat steviger. Dan laat ik haar los. Ze fluistert: 'Veilige reis, mijn dochter.' Mijn keel zit echter zo dichtgeschroefd dat ik haar niet kan antwoorden.

Als we weggrijden, zie ik haar in de buitenspiegel van de auto staan. Ik prent het beeld van haar, in de schemer van de ochtend en bij het gele schijnsel van de straatlantaarn, in mijn hoofd. Een kleine vrouw met een doek om zich heen waar een lok donker haar onder vandaan komt. Haar hand is in een aarzelende groet opgeheven.

Alsof het de laatste keer is dat ik haar zie.

De verlichte cijfers op het dashboardkastje geven aan dat het 5.54 uur is als ze vaart mindert om de kruising over te steken. Omdat de verkeerslichten nog op oranje knipperen op dit tijdstip van de dag, kijkt ze eerst naar rechts en dan naar links voor ze de weg oversteekt. ‘Relax, Loïs, we komen heus wel op tijd.’

Ik zucht en trek me terug in mijn jas en sjaal, terwijl ik appjes lees en langs de foto’s van mijn vriendinnen scrol. Op tijd misschien, maar te laat om een goede plek in de bus te bemachtigen. Die zijn zo te zien al vergeven. *The story of my life* met mijn moeder.

O, ik begrijp echt wel dat ze Dante en Sterre zo kort mogelijk alleen thuis wil laten, maar tussen iets begrijpen of het leuk vinden zit een wereld van verschil. Een busreis van een hele dag op een kutplek naast de nerd van de klas bijvoorbeeld. En dat is iets wat mam zich niet realiseert. Hopelijk beland ik niet naast Wesley of, nog erger, Björn. Dan hul ik me zeker acht uur in hardnekkig stilzwijgen met mijn oortjes in en mijn playlist op Spotify in de verste hoek van mijn stoel. Bah.

‘Zo, kijk eens, nog drie minuten over,’ zegt mam opgewekt en ze parkeert haar aftandse Polo naast de splinternieuwe Range Rover van Marlous vader. ‘En ze zijn nog bezig de spullen in te laden.’

Ik geef geen antwoord en stap uit. Als ik naar de bus kijk zie ik dat alleen de docenten nog buiten de bus staan te wachten. Hopelijk niet alleen op mij.

‘Geef mij je koffer maar, liefje.’

Ik schud mijn hoofd en wacht niet tot ze de auto heeft afgesloten. De koffer, die nog ouder is dan ik, zeul ik naar de wachtende bus met docenten en medescholieren. Op een drafje komt ze achter me aan. Haar hakken klinken luid op de straat.

‘Nou, Lois, we dachten even dat je Londen liet schieten,’ zegt meneer De Waal, docent wiskunde, quasi-opgewekt. De strenge blik in zijn ogen zegt echter iets heel anders. Ik brom wat in mijn sjaal en realiseer me ineens dat ik ook acht uur lang naast hem kan zitten. Sjezus, over kutplekken gesproken.

‘Stap maar snel in, dan gaan we,’ raadt mevrouw Hartenveld van geschiedenis me aan. Ze knipoogt er tenminste nog bij.

Ik geef mijn koffer af aan de chauffeur, laat me op de wang kussen door mijn moeder en klim zonder te antwoorden op haar ‘Veel plezier en je weet het hè? Minimaal één berichtje per dag’ de bus in achter Naima. Ik knik alleen vaag met mijn hoofd ten teken dat ik haar heb gehoord.

Achterin is geen plek meer vrij, zie ik als mijn blik over de hoofden van de leerlingen gaat. Tegen beter weten in loop ik langs de stoelen naar achteren. Björn, Wesley en Naima uit mijn klas 4B zitten voorin inderdaad alleen, net als Corinne uit 4A halverwege. Ze kijken geen van allen naar me op. Alsof ze net zomin naast mij willen zitten als ik naast hen. Wesley kauwt op een bruine boterham met worst en typt wat met zijn duim in op zijn telefoon, Naima kijkt uit het raam, Björn is verdiept in een boek en peutert aan een trosje puistjes op zijn kin en Corinne bijt stukjes van een nagel af terwijl ze iets in haar tas zoekt.

Op de achterste bank zitten zes personen. Vijf van hen zijn vriendinnen van me: Merel, Stella, Isa, Manon en Esmée. Op de

zesde plek zit Kurt, die zijn arm om Esmées schouders heeft geslagen. Haar hand ligt op zijn bovenbeen met die van hem eroverheen. Aan de blos op haar wangen en aan haar mond te zien, heeft hij haar zojuist of platgezoend of tot leven gewekt middels mond-op-mondbeademing. Ik gok op het eerste.

‘Hé Kurt, bedankt dat je mijn plek bezet hebt gehouden. Kun je even voor me opstaan?’

Hij kijkt me aan alsof ik hem zojuist gevraagd heb zijn doolie beschimmelde goudvis op te eten. ‘Wat denk je zelf, Loïs? Dan moet je maar zorgen dat je op tijd bent.’

Zie je wel? Bedankt, mam. ‘Sjzus, doe niet zo flauw. Er is nog plek genoeg voor je.’

Nu kijkt hij spottend. De huid rondom het zilveren ringetje in zijn wenkbrauw staat strakgespannen. ‘Naast die sukkel zeker. Ik pis nog liever op een stuk schrikdraad. Bekijk het effe lekker.’ Om zijn woorden blijkbaar kracht bij te zetten, pakt hij Esmées kin vast en draait haar hoofd in zijn richting. Ze werpt me nog net een verontschuldigende blik toe voor ze haar mond vol heeft met zijn tong, inclusief piercing. Gadver.

Ik kijk de rest van mijn vriendinnen een voor een aan. Isa haalt haar schouders op. ‘Sorry, Lo. Op de terugweg beter, oké?’

Merel wijst drie rijen voor zich. ‘Naast Jonas is nog plek.’

Ik kijk in de gewezen richting en zie een achterhoofd met slordig, bijna zwart haar. Het beweegt ritmisch heen en weer en als de eigenaar ervan iets opzij kijkt, zie ik hem met zijn wijsvinger een snoertje uit de kraag van zijn jas halen.

Jonas... De jongen die dit schooljaar vanaf de andere locatie uit 3-vwo instroomde in de parallelklas 4A. Die bij mij zit tijdens wiskunde A. Hij heeft de prachtigste grijze ogen die ik ooit heb gezien en het uiterlijk van een fotomodel. Zijn haar valt in een rommelige coupe waar hij geen moeite voor lijkt te doen, maar waar je doorheen zou willen woelen.